

INSECTENHOTEL

Insectenhotel met vijf sterren voor solitaire, wilde bij

Mastricht is kritisch op nieuwe hotels. Maar dit is wel een heel bijzonder exemplaar, voor een heel bijzondere doelgroep, die we bovendien moeten koesteren.

MASTRICHT
DOOR ANNELIES HENDRIKX

Met woorden van deze strakking krijgt Maastrichts welthouder Hubert Mackus deze vrijdagochtend op het terrein van de Tapijnkazerne de lachers op zijn hand. Enkele tientallen mensen hebben zich hier verzameld om getuige te zijn van een historische gebeurtenis: de onthulling van het eerste vijfsterreninsectenhotel van de stad. Speciaal voor solitaire, wilde bijen.

In de eerste decemberkou van deze winter luisteren ze ietwat kleinmend naar onder anderen directeur Anouk Vliegen van het CNME (dat tien van deze luxe insectenhôtels cadeau krijgt van de Sparkle Foundation); projectleider stadslandbouw Mark Frank van diezelfde organisatie; Hubert Mackus en voorzitter Erica Posma van Sparkle. Die vervolgens handschoenen plus een schepje krijen aangereikt en allemaal een plantje mogen zetten onder het luxe-hotel, dat dan nog verschoold gaat onder een rode doek. Alles ter bevordering van de biodiversiteit, waarvan bijen net als andere insecten een belangrijke pijler vormen.

Dit terrein, met zijn lage heuveltjes, hoopjes ongewoelde aarde en straks weer bloeiende bloemen is ideaal voor bijen, weet Mark Frank. Driekwart van de solitaire bijensoorten nestelt in de grond, de rest heeft een duidelijke voorkeur voor een hotel. Dan is het moment suprême daar. Jan Frissen – oprichter van Sparkle en bestuurslid – onthult het luxe bijen-onderkomen samen met Leo Graus, weduwnaar van beschermvrouwe Rianda.

Ben vierkante kast -in dit geval een duurzame van eikenhout, die wel tien jaar mee kan- met daarin holle steengels van uiteenlopende dikte, waarin de solitaire levende wilde bij haar eijes kan leggen. CNME-directeur Anouk Vliegen onthult dat voor enkele van de negen nog komende bijenhôtels al fijne plekken zijn gevonden: op groene schoolpleinen. Een enorme weelde voor de wilde bij. Nu is het te koud, maar in het voorjaar zal het gonzen van de bedrijvigheid.

Er komen nog negen bijenhôtels. Een enorme weelde voor de wilde bij.

Anouk Vliegen, directeur CNME

REPORTAGE ARCHIEVEN JEMA

Schatgraven tussen zakjes goudpoeder

Op de vuilnisbelt of het archief in? Het is niet vanzelfsprekend dat waardevolle historische documenten bewaard blijven. De selectie is streng en het inventariseren en prepareren van archiefstukken kan een monsterklus zijn, leert het schatgraven bij aardewerkfabriek JEMA in Maastricht.

MASTRICHT
DOOR VIKKIE BARTHOLOMEUS

De chaos die in zicht komt zodra het kettingslot van de voordeur wordt getrokken is nauwelijks te geloven. Overal waar je kijkt rijen en rijen blanco aardewerk beelddes en scherven. Pinguïns, poedels, puddingvormen, legertanks, de meest idiotie objecten. Een oneindige compositie van zoi, schimmels, vochtplekken en ingestorte reiken. Alles bedekt onder veertig jaar stof, als een mausoleum van de aardewerk-industrie die hier ooit was.

Spectaculair

En dan te bedenken dat senior archivaris Andrea Peeters en hoofd collecties Irene Schrier van het Sociaal Historisch Centrum Limburg (SHCL) hier de eerste keer in hun nette kleren voor de deur stonden. Peeters lacht. „Ik werk al 38 jaar als archivaris maar dit heb ik nog nooit meegemaakt. Ik ben al in allerlei kelders, op zolders en opslagloodsen geweest voor archiefstukken, maar ik heb nog nooit zoiets spectaculairs als dit gezien.” Inmiddels dragen ze laarzen en zo nodig overalls als ze werken in het oude keramisch atelier in Maastricht. Irene

Schrier hoorde van de vervallen fabriek JEMA en vroeg zich af of er ook een archief was; de archieven van Sphinx en Société Céramique heeft het SHCL ook in beheer. Nu zijn ze op gezette tijden bezig om zicht te krijgen op de papieren puinhoop.

Monnikenwerk

„Dit is het archief, in originele staat”, grinnikt ze. Een smal, vernolnd hokje met stapels stoffige ordners op de grond. Bij het schijnsel van hun telefoons bladeren ze door een catalogus met Duitse prijzen. Andrea Peeters: „We hebben facturen gevonden uit Zuid-Afrika en

Australië. JEMA exporteerde over de hele wereld en kocht ook materialen in het buitenland. Die catalogussen waren een vorm van bedrijfsespionage, inspiratie opden bij de concurrenten, gluren bij de buren.” Beeftje bij beeftje worden de ordners overgebracht naar een naastgelegen loods, waar de inhoud wordt overgedaan in zuurvrij papier en kartonnen archiefdozen. Monnikenwerk. „Je kunt de waarde van dit archief pas beoordelen als je alles hebt gezien. Hier in zo’n doos vol reclame zit misschien net onderin een pareltje, en daarom moeten we alles doorbladeren.” Huub Brandt, die zich met Leers heeft ontfemd

Hier in zo’n doos vol reclame zit misschien net onderin een pareltje, en daarom moeten we alles doorbladeren.

Irene Schrier, hoofd collecties SHCL

over de nalatenschap van de fabriek, assisteert de dames. „Het probleem is dat je ook niet zomaar iets weg kunt gooien. Op een gegeven moment vond ik zaljes goudpoeder! Die gebruikten ze om gouden randjes mee te maken.” Ze werken met handschoenen aan en mondkapjes op, omdat de papieren schimmels hebben. „Reken maar dat hier heel veel culturen in zitten”, zegt Irene Schrier. Voordat stukken het depot in mogen worden alle levende organismen eerst met gammastraling vernietigd. Archiefstukken worden ontdaan van nietjes (roest) en plastic magjes. „Daar zitten weekmakers in. Dan plakken de letters op een gegeven moment niet meer aan het papier maar aan het plastic en wordt de tekst onleesbaar.”

Het Sociaal Historisch Centrum Limburg is huurder bij het depot van het provinciale Rijksarchief: Historisch Centrum Limburg (HCL). Het HCL heeft als wettelijke taak om archieven te behouden van rijksdiensten in Limburg, zoals de rechtbank, provincie en Rijkswaterstaat. Daarnaast worden tal van gemeentearchieven bewaard in de kelders van het voormalige Minderbroedersklooster in Maastricht, net als stukken van bijvoorbeeld de GGD en Veiligheidsregio Zuid-Limburg.



Alles wordt doorgebladerd en beoordeeld. FOTO ROB OOSTWEGEL

Ook zijn er tal van particuliere archieven ondergebracht. Frans Roebroeks van het HCL heeft ook al op de gekste plekken archieven aangetroffen. „Ik heb eens een parochiearchief - ik zeg niet waar - letterlijk uit een kippenhok gehaald. Daar lagen de stukken tussen het stro, moest ik ze tussen de broedende kippen wegpakken. Daar zaten zeven- tiende-eeuwse charters tussen met zegels die gewoon in fruitkisten gedonderd waren. Dat is het absurdeste dat ik heb meegemaakt.” Het HCL heeft een quarantainedepot waar nieuwe stukken eerst terechtkomen, in zonnenvrij papier worden opgeslagen en zo nodig verder behandeld.

Voetbalclub

Archiefruimte is schaars, waar-schuwt Roebroeks. De selectie moet streng zijn, de tijd dat mensen ongezien een volle doos aan de balie konden afgeven is al lang voorbij. „We hoeven niet alle voetbalclubs of carnavalsverenigingen van Limburg te hebben, je kijkt altijd: wat is representatief? Het moet iets toevoegen aan de kennis die we al hebben en een andere klk geven op maatschappelijke ontwikkelingen. We hebben ook leemtes. We hebben bijvoorbeeld heel weinig van Limburgse kunstenaars.”

JEMA

JEMA werd na de Tweede Wereldoorlog opgericht door Jelis Mager en zijn broer Johan. In de jaren vijftig vestigde het fabriekje zich aan de Fort Willernweg. Toen de productie in de jaren zeventig naar Wallonie verduwen, trok de eigenzinnige Maastrichtse keramist Jef Roberts in de fabriek die hij voor een symbolisch bedrag van een gulden van de gemeente kocht. Jef Roberts, overleed eerder dit jaar. Dit weekend is een kleine selectie uit het archief van de Maastrichtse aarde-werf fabriek JEMA en Jef Roberts te zien bij Bureau Europa. In de voormalige toonzaal van de Sphinx worden keramiek en glazen objecten tentoongesteld en te koop aangeboden.

Meer informatie op de site www.bureauneuropa.nl

SITTARD-GELEEN
DOOR LAURENS SCHELLEN
Er tekent zich langzaam maar zeker een (nupte) politieke meerderheid af voor een ‘opgeknipte’ (ver)nieuwbouw van sport- en recreatiecomplex Glanerbrook in Geleen.

Het nieuwe, veelbesproken voorstel van Ben W, met een voorlopig prijskaartje van ruim 52 miljoen euro, kan in elk geval rekenen op steun van de twee coalitiepartijen (GOB en CDA). Het politieke explosieve Glanerbrook-dossier nam afgelopen zomer een nieuwe wending toen bleek dat de kosten van het mammoetproject om tal van redenen minstens 26 miljoen euro hoger uitvallen dan de 48 miljoen die de raad daarvoor had uitgetrokken. Een overschrijding van meer dan vijftig procent.

Dringend

Kern van het nieuwe, drastisch gewijzigde collegevoorstel is feitelijk een tweetrapsmodel: de gemeente investeert per direct ruim 52 miljoen in dringend noodzakelijke - en energiebesparende - renovaties van de sporthallen en het overdekt zwembad, in nieuwbouw van de ijs-hallen en andere ‘urgentie’ maatregelen in het sterk verouderde complex. Wanneer de raad later deze maand het sein definitief op groen zet, gaan de werkzaamheden komend voorjaar van start.

Rond diezelfde periode moet de raad vervolgens opnieuw in debat over het complexe dossier. In die tweede ronde moeten de elf fracties dan alsnog uitsluitsel geven over de prangende vraag of er nog eens ruim 20 miljoen euro extra op tafel komt voor de - eveneens geplande, maar nu dus uit te stellen - uitbreiding van Glanerbrook met enkele nieuwe (eu)regionale functies. Daarbij gaat het met name om

Nipte steun voor ‘opgeknipte’ vernieuwbouw

de bouw van een vijftigmeterbad met tribunes en de overkapping van de bestaande buitenschaatsbaan inclusief vernieuwing van installaties en wielerbaan. De twee coalitiepartijen GOB en CDA, die samen kunnen bogen op een nipte zetelmeerderheid, zetten het sein voor de gewijzigde plannen van Ben W nu op groen, zo bevestigen Roy Breidenbach (GOB) en Pieter Henssen (CDA). In het belang van de stad, inwoners en volksgezondheid is het de ‘allerhoogste tijd’ om nu eindelijk knopen door te hakken, zo luidt kort samengevat hun argumentatie.

Salinitactiek

De negen oppositiepartijen zijn nog lang niet zo ver of maken gehak van de ‘opknip-aanpak’, waarbij de miljoenenoverschrijdingen en het gebrek aan bestuurlijke informatie daarover veel politici nog steeds zwaar op de maag liggen. „Dit scenario heeft alles weg van een salinitactiek. Ik heb het gevoel dat ik voor de gek word gehouden. Willen we dit?“, sneert fractieleider Marco Schipper van GroenLinks/PvdA. FVD-aanvoerder Amira Loty rept van een ‘paracetamol-deal’ en verlangt in navolging van onder meer SPA-voorman Jack Ranet, Ton Raven (Stadspartij) en Sergio Klein (Lokaal SGB) dat ‘eerst alle stukken op tafel komen’. Daarbij verwijzen ze onder meer naar de lopende dossier-onderzoeken die zowel de Rekenkamer als een groep oppositionele raadsleden verricht. Diverse fracties, onder aanvoering van P11 en VVD, manen Ben W op-nieuw alles uit de kast te halen om alsnog provinciale en/of Europese subsidies in de wacht te slepen. Tot nu toe lukt dat niet. „We blijven daar met volle kracht op inzetten. Het zou echt belachelijk zijn als we die subsidies niet zouden krijgen”, reageert projectwethouder Leon Geilen (GOB).

ADVERTENTIE

Kookhuis Maes
aan de
Home of Cooking?



Markt 16 - 18
6211 CJ Maastricht
043 - 35 00 800
www.kookhuisaandemaes.nl
info@kookhuisaandemaes.nl

REAGEREN?
vikkie.darthoijneus@delimburger.nl